

Kunnskapsministeren

Stortinget
v/Utdannings- og forskningskomiteen
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

24/2401-

3. mai 2024

Svar på spørsmål fra Stortinget Prop. 78 L (2023-2024) Endringer i barnehageloven (unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet m.m.)

Om unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt

Utdannings- og forskningskomiteen ber om et forslag til en formulering og en innplassering av en bestemmelse om at unntaket for kravet for selvstendig rettssubjekt også skal gjelde for studentbarnehager og barnehager drevet av kirkesogn.

Departementet foreslår følgende formulering og innplassering, se understreket tekst:

§ 7 a Barnehagens organisering

Hver private barnehage skal være et selvstendig rettssubjekt.

Første ledd gjelder ikke for Den norske kirkes barnehager, studentsamskipnadenes barnehager, åpne barnehager og barnehageeiere som alene, sammen med nærstående eller selskap i samme konsern eier

- a) ordinære barnehager med til sammen færre enn tretti barn, eller
- b) familiebarnehager med til sammen færre enn ti barn.

Departementet kan gi forskrift om unntak fra kravet i første ledd i særlige tilfeller.

Jeg gjør for ordens skyld oppmerksom på at lovforslaget i Prop. 78 L (2023-2024) Endringer i barnehageloven (unntak fra kravet om selvstendig rettssubjekt og forbudet mot annen virksomhet m.m.) er utformet slik at unntak på bakgrunn av generelle kriterier som barnehagetype og størrelse skal følge av loven, mens unntak i særlige tilfeller skal fastsettes i medhold av forskriftshjemmelen i bestemmelsens tredje ledd. Barnehager drevet av Den

norske kirke er et særlig tilfelle, og å fastsette et unntak for disse barnehagene i loven vil bryte med systematikken i lovforslaget.

I lovproposisjonen er det vurdert om det bør lovfestes et generelt unntak for blant annet studentsamskipnadenes barnehager, men det foreslås ingen unntak basert på eierform. Det er behov å ha et regelverk som legger til rette for å kontrollere bruken av offentlige tilskudd og foreldrebetaling i alle typer barnehager, og generelle unntak basert på eierform vil uthule denne reguleringen.

Om en juridisk definisjon av ideelle barnehager

Utdannings- og forskningskomiteen ber departementet om å foreslå en formulering og plassering av en lovbestemmelse med en definisjon av begrepet ideelle barnehager, basert på definisjonen foreslått av avkommersialiseringsutvalget i NOU 2024: 1.

Departementet foreslår følgende formulering og innplassering:

§ 2 c Definisjon av ideell barnehage

Som ideell barnehage forstås en sammenslutning, stiftelse eller annen juridisk person registrert i Enhetsregisteret og som etter vedtektene eller liknende dokument

- a) har et ideelt formål. Med ideelt formål forstås et sosialt formål til fellesskapets beste. Økonomisk fortjeneste for en sammenslutnings deltakere eller eiere anses ikke som ideelt formål.
- b) bare kan bruke direkte eller indirekte overskudd fra virksomheten som ledd i egen virksomhet eller på en måte som samsvarer med det ideelle formålet.
- c) ved omdanning, salg eller nedleggelse bare kan bruke kapitalen på en måte som samsvarer med det ideelle formålet.

Dersom den ideelle barnehagen tilhører en gruppe aktører under felles ledelse eller eierskap, må den øverste aktøren være en forening eller stiftelse med et ideelt formål. Ingen aktører i en slik gruppe kan ha kommersielle eiere.

Offentlige myndigheter kan ikke ha bestemmende innflytelse i den ideelle barnehagens styrende organer.

I den foreslåtte formuleringen er begrepet «ideell velferdsaktør» byttet ut med «ideell barnehage» for at definisjonen skal passe inn i barnehageloven, men ut over dette er den foreslåtte formuleringen i tråd med forslaget i NOU 2024: 1 *Definisjon og registrering av ideelle velferdsaktører*.

Jeg gjør for ordens skyld oppmerksom på at Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet sendte NOU 2024: 1 *Definisjon og registrering av ideelle velferdsaktører* på høring 21. februar i år med høringsfrist 27. mai i år. Kunnskapsdepartementet sendte forslag til en definisjon av hva som er en ideell barnehage på høring 1. november 2023, se Høringsnotatet *Forslag til endringer i barnehageloven med forskrifter (Styring og finansiering av barnehagesektoren)*. Høringsfristen gikk ut 1. februar i år og departementet jobber nå med oppfølging av høringen med sikte på å fremme en lovproposisjon for Stortinget i 2025.

Det er flere forskjeller mellom definisjonen i NOU 2024: 1 og Kunnskapsdepartementets forslag til definisjon. For eksempel omfatter departementets forslag kun barnehager som reinvesterer et eventuelt overskudd i barnehagedrift. Definisjonen i NOU 2024: 1 åpner derimot for å disponere midler på andre sosiale formål til fellesskapets beste. Som det fremgår av NOU 2024: 1 punkt 6.3.5 mener utvalget at en regulering som angir at et eventuelt overskudd skal gå til en bestemt velferdstjeneste eventuelt kan gjøres av relevant sektormyndighet, dersom det anses som hensiktsmessig.

Jeg gjør også oppmerksom på at det per i dag ikke er noen bestemmelser i barnehageloven eller forskriftene til loven som skiller mellom barnehager som anses som ideelle og andre barnehager. I høringen av forslag til nye regler om styring og finansiering av barnehagesektoren foreslo departementet å gi kommunen adgang til å legge vekt på om en barnehage er ideell når den skal behandle søknader om etableringsgodkjenning av nye private barnehager, se forslaget til ny § 14 i barnehageloven i det nevnte høringsnotatet. Dette var bakgrunnen for at departementet foreslo å lovfeste en definisjon av hva som skal forstås som en ideell barnehage. En lovfestet definisjon av hva som skal forstås som en ideell barnehage vil ikke få noen rettslig betydning dersom det ikke også innføres nye bestemmelser hvor ideell barnehage er inntatt som et vilkår eller moment i bestemmelsen. Som nevnt arbeider departementet med oppfølgingen av høringen om forslag til nye regler om styring og finansiering av barnehagesektoren med sikte på å fremme en lovproposisjon om dette i 2025.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun